

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

KALEVAGATAN 6 - HELSINGFORS
Telefon (växel) 64 25 11 Postgiro 120811
Affärsbankerna Andelskassorna Sparbankerna' konto 5041

Cirkulär nr 7/64

4.5.1964

Till de pensionsanstalter, som bedriver verksamhet i enlighet med lagen om pension för arbetstagare

Betr.: ändring av anvisningarna rörande registrerbara tilläggsförmåner (förbättrad definition av begreppet invaliditet även som samordning av APL-invalidpension och sjukdagpenning)

Enligt de nya stadgandena i 4 § 3 mom. APL har arbetstagare rätt till invalidpension, oberoende av huruvida han erhåller folkpension eller ej. I de nya stadgandena har även beaktats samordnandet av med minimivillkoren i APL överensstämmande invalidpension och i sjukförsäkringslagen avsedd sjukdagpenning. Sagda stadganden föranleder en justering av de med APL överensstämmande förbättrade invaliditetsdefinitionerna. Sjukförsäkringslagens ikraftträdande förutsätter även, att i villkoren för de med APL överensstämmande tilläggsförmånerna intages nödiga bestämmelser om samordning av sjukdagpenning och invalidpension, som innefattar tilläggsförmån, vilken avser pensionens belopp.

Pensionsskyddscentralen har beslutat ändra de i cirkulär nr 17/63 meddelade anvisningarna rörande registrerbara tilläggsförmåner. Ändringarna framgår av bilaga 1. Om dessa ändringar må nämnas följande.

Förbättrade definitioner på invaliditet

Den i 4 § 3 mom. APL ingående, med minimivillkoren överensstämmande nya definitionen på invaliditet är i väsentliga delar densamma

som den hittills tillämpade förbättrade definitionen, som benämns alternativ 1. Den viktigaste skillnaden är, att enligt lagens stadganden fordras, att invaliditeten kan antagas fortgå minst ett år, medan däremot alternativ 1 har förutsatt en invaliditetsperiod om minst 6 månader. Emedan denna skillnad särskilt efter sjukförsäkringslagens ikraftträdande icke skulle ha någon nämnvärd betydelse, har beslutats helt och hållet frångå alternativ 1. I de pensionsanordningar, där detta alternativ hittills tillämpats, skulle övergång ske till med minimivillkoren överensstämmande invaliditetsdefinition.

Den andra förbättrade invaliditetsdefinitionen, alternativ 2, skiljer sig tydligare från den nya definitionen enligt minimivillkoren och skall bibehållas, dock rättad så, som lagändringen förutsätter. Den viktigaste ändringen är, att medan tidigare var bestämt, att full invalidpension skall utbetalas till arbetstagare, som får folkpension på grund av invaliditet, förutsattes nu, att full invalidpension beviljas arbetstagare, som är berättigad att erhålla invalidpension enligt minimivillkoren i APL. Vidare har i detta sammanhang bestämmelserna i villkoren ändrats sålunda, att invalidpension även i de fall av sjukdom med kort varaktighet, som avses i den förbättrade definitionen, beviljas från ingången av den månad, som närmast följer på invaliditetens inträde.

Till den förbättrade invaliditetsdefinitionen har ytterligare fogats en bestämmelse om de förutsättningar, under vilka till sjukförsäkringsfonden skall erläggas den del av invalidpensionen, som motsvarar sjukdagpenningen. Detta kommer icke alls ifråga, då i enlighet med den förbättrade definitionen hälften av full invalidpension beviljats.

Samordning av sjukdagpenning och invalidpension, som innefattar tilläggsförmån avseende pensionens belopp

Beträffande samordning av sjukdagpenning och i invalidpension ingående tilläggsförmån har beslutats införa två alternativa förfaranden. Enligt det ena göres från APL-pension ett tidsbestämt avdrag, medelst vilket eftersträvas att under den tid sjukdagpenning utbetalas hålla pensionstagarens totalskydd på samma nivå som efter det utbetalningen av sjukdagpenning upphört. Det andra alternativet förutsätter, att tilläggsförmånens storlek enligt villkoren begränsats så, att tilläggsförmånen tillsammans med APL-pensioner och KAPL-pensioner ävensom sådana på arbets- och tjänsteförhållanden grundade andra pensioner, som av arbetsgivare anmäles till beaktande, och tillsammans med i 8 § APL avsett, folkpension motsvarande belopp utgör högst 60 (eller 66) procent av arbetstagarens högsta pensionsgrundande lön. Därest sagda begränsningar ingår i villkoren kan specialbestämmelserna om samordning av sjukdagpenning och tilläggsförmån utelämnas. För de principer, som kommer till tillämpning vid samordning av invalidpension och sjukdagpenning, redogöres närmare i bilaga 2.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Heimer Sundberg

Tarmo Rantanen

Bilagor

Ändringar i "Kartan över registrerbara tilläggsförmåner"
Samordning av APL-invalidpension och sjukdagpenning

ENLIGT 11 § APL REGISTRERBARA TILLÄGGSFÖRMÅNER

I Förbättringar beträffande villkoren för erhållande av minimiförmåner

b) Definitionen av arbetsoförmåga

Definitionen av arbetsoförmåga kan även väljas så, att den är liberalare än definitionen i 4 § APL, genom att i villkoren intaga följande bestämmelser:

Rätt att erhålla invalidpension tillkommer arbetstagare, vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada utan avbrott utöver den i villkoren för pensionsskyddet angivna tiden (antingen 1 månad, 3 månader eller 6 månader) varit nedsatt med minst 40 procent.

Nedsättningen av arbetsförmågan bedömes med beaktande av arbetstagarens förvärvsförmåga sådan den var innan sjukdomen framträdde eller innan han ådrog sig lytet eller skadan samt av det slags arbete arbetstagarens ålder och yrkesskicklighet samt övriga omständigheter möjliggör i hans förhållanden.

Utan hinder av vad i 1 och 2 momenten är bestämt, är arbetstagare berättigad att erhålla invalidpension enligt stadgandena i 4 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, varvid hans arbetsförmåga anses ha nedgått med minst 70 procent.

Invalidpension beviljas från början av den månad, som närmast följer på invaliditetens inträde, dock icke retroaktivt för längre tid än ett år innan pensionen söktes.

Full invalidpension beviljas arbetstagare, vars invaliditet nedgått

med minst 70 procent och hälften av full invalidpension arbetstagare, vars arbetsförmåga nedgått med mindre än 70 procent, men med åtminstone 40 procent.

Rätt till invalidpension tillkommer ej arbetstagare på grund av sådan sjukdom, som tydligt framträtt före inträdet i pensionskyddet, ej heller på grund av lyte eller skada, som han ådragit sig före sagda tidpunkt.

Inträffar i arbetstagares arbetsförmåga sådan förändring, att den enligt ovanstående bestämmelser inverkar på hans pensionsrätt eller på pensionens belopp, skall ärendet till denna del ånyo behandlas.

Beviljas full invalidpension retroaktivt och har till arbetstagar-
ren för samma tid med stöd av sjukförsäkringslagen utbetalats dagpen-
ning på grund av samma sjukdom, lyte eller skada, utbetalas den del av
pensionen, som motsvarar dagpenningen till sjukförsäkringsfonden, dock
icke mera än beloppet av den pension, som motsvarar minimivillkoren
enligt lagen om pension för arbetstagare.

II Tilläggsförmån, som hänförs till ålders- eller invalidpensions stor-
lek

d) Samordning av invalidpension med i sjukförsäkringslagen avsedd sjuk-
penning

1) Därest annat ej följer av punkt 2, skall i villkoren för pensions-
skyddet intagas följande bestämmelser om samordning av invalidpension och
sjukdagpenning:

Från full invalidpension avdrages för en tid av ett år det belopp,

varmed den i pensionen ingående, på frivilligt registrerad pensionsanordning grundad pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare samt tilläggsförmån tillsammans med sjukdagpenning motsvarande belopp och till beaktande vid bestämmande av tilläggsförmånens storlek särskilt anmälda andra pensioner överstiger 60 (alternativ: 66) procent av den i 8 § lagen om pension för arbetstagare avsedda samordningsgrunden. Såsom sjukdagpenning motsvarande belopp betraktas härvid 40 procent av den pensionsgrundande lönen i arbetsförhållande, som omfattas av denna pensionsanordning, dock högst 40 procent av den lön, som motsvarar den i 16 § sjukförsäkringslagen avsedda högsta årsinkomst, som skall beaktas vid uträkning av dagpenning.

Sedan ett år förflutit från invaliditetspensions början eller, ifall utbetalningen av pension upphör tidigare, vid dess upphörande justeras det i 1 momentet avsedda, från pensionen gjorda avdraget och till pensionstagaren erlägges avdraget motsvarande belopp för de fulla kalendermånader, under vilka till honom icke erlagts i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning.

Har invalidpensionstagare redan före utgången av det i 2 momentet avsedda året beviljats folkpension på grund av samma sjukdom, lyte eller skada, utelämnas det i 1 momentet nämnda avdraget och verkställs genast i 2 momentet avsedd justering av för tidigare tid gjort avdrag.

2) Är storleken av tilläggsförmån, som hänför sig till ålders- eller invalidpensions belopp begränsad på ovan i punkt II.a.1. angivet sätt och beaktas härvid såsom folkpension i 8 § APL avsett, folkpension motsvarande belopp, kan ovan i punkt 1 avsedda särbestämmelser om samordning av invalidpension och sjukdagpenning bortlämnas från villkoren för pensionsskyddet.

Samordning av APL-invalidpension och sjukdagpenning
=====

Enligt sjukförsäkringslagen erlägges sjukdagpenning för samma sjukdom längst för 300 dagar och dess belopp är per dag 1,5 promille av årsinkomsten, varvid dock den del av inkomsten, som överstiger 15.000 mark, icke beaktas. Lägsta dagpenningen är 4 mark per dag. Utgör årsinkomsten minst 2.750 mark och högst 15.000 mark, är sjukdagpenningen sålunda 45 procent av inkomsten. Har försäkrad att försörja make eller barn under 16 år, utgår dagpenningen med försörjartillägg, som för make utgår med 15 procent och för varje barn med 10 procent av dagpenningen, dock sammanlagt högst 50 procent därav. Högsta sjukdagpenningen är sålunda 67,5 procent av inkomsten och högst 33,75 mark per dag.

Då APL-invalidpension redan enligt villkoren för minimiskydd kan stiga till över 40 procent av den pensionsgrundande lönen, följer av ovanstående, att såvida sjukdagpenning och invalidpension ej samordnas, kan de tillsammans överstiga 100 procent av förmånstagarens tidigare inkomst.

Om samordning av arbetspension och sjukdagpenning stadgas i 27 § sjukförsäkringslagen. Enligt denna paragraf är sjukdagpenningen subsidiär sålunda, att ifall försäkrad på grund av sjukdom, lyte eller skada har rätt till ersättning jämväl enligt annan lag än sjukförsäkringslagen, erlägges till honom för samma sjukdom, lyte eller skada ersättning enligt sjukförsäkringslagen endast såvida och till den del den överstiger ersättning, som utgår enligt den andra lagen. Det bör

anses, att APL-invalidpension erlägges med stöd av i 27 § sjukförsäkringslagen avsedd annan lag endast till den del det är fråga om pension enligt det obligatoriska minimiskyddet. Omfattar invalidpension tilläggsförmån, som avser pensionens belopp, skall pensionen således icke för tilläggsförmånens del beaktas såsom medförande minskning av sjukdagpenningen. Av samma orsak minskas sjukdagpenning icke alls av sådan invaliditetspension, som grundar sig på arbetsgivarförsäkring eller annan frivillig pensionsanordning. Den i dessa fall erforderliga samordningen måste verkställas genom nedsättning av arbetspensionen.

Sjukdagpenningen är till sin natur, icke lika varaktig som en pension. Dagpenningen torde även i allmänhet komma att beviljas endast för kort tid åt gången. Därför kan man inte samordna APL-tilläggsförmån och sjukdagpenning sålunda, att tilläggsförmånens storlek är beroende av den för varje tid utgående sjukdagpenningen, utan ett mer summariskt förfarande bör eftersträvas.

För samordning av invalidpension, som omfattar tilläggsförmån, och sjukdagpenning föreslås två alternativa förfaranden. Genom det ena förfarandet skulle avsikten vara att beakta sjukdagpenningen så noggrant, som det utan stora olägenheter kunde gå för sig. Det andra förfarandet skulle fästa mindre avseende vid en noggrann samordning och ha till ändamål att i normalfallen eliminera överstora pensioner.

ALTERNATIV A

Interimistiskt avdrag från invalidpension

Ett möjligt förfarande är att från APL-invalidpension göra ett interimistiskt avdrag, varigenom åsyftas att under den tid sjukpenning utbetalas hålla pensionstagarens totalskydd på samma nivå, som

det skulle nå efter det utbetalningen av sjukdagpenning upphört.

Härvid är först att märka, att den, som får sjukdagpenning, endast i sällsynta undantagsfall samtidigt kan få folkpension, varför det vid bestämmandet av avdragets storlek icke är skäl att beakta något folkpension motsvarande belopp.

Däremot skall vid beräkning av avdragets storlek beaktas beloppet av APL-grundpension och av samtidigt utgående sjukdagpenning ävensom beloppet av de andra pensioner, vilka i villkoren särskilt anmälts till beaktande vid bestämmandet av tilläggsförmånens storlek.

När grundpensionen baserar sig på obligatoriskt pensionsskydd och sålunda jämlikt 27 § sjukförsäkringslagen avdrages från utgående sjukdagpenning, kan båda dessa förmåner icke samtidigt oförminskade beaktas, då storleken av avdraget från tilläggsförmånen bestämmes. Det enklaste förfarandet uppnås genom att beakta sjukdagpenningen utan avdrag och lämna grundpensionen helt utan avseende i detta fall.

Är åter APL-grundpensionen icke sådan i 27 § sjukförsäkringslagen avsedd, "med stöd av annan lag" utgående pension, som minskar sjukdagpenningens belopp, med andra ord, grundar sig pensionen på arbetsgivarförsäkring eller annan frivillig pensionsanordning, skall såväl grundpensionen som den oförminskade sjukdagpenningen beaktas vid bestämmandet av här avsett interimistiskt avdrag.

Avdraget bör kunna genomföras utan att på förhand klarlägga sjukdagpenningens faktiska belopp. För att detta skulle kunna gå för sig utan extra utredningar, måste vid beräkning av avdragets storlek eventuellt försörjartillägg till sjukdagpenning lämnas utan avseende och i stället för årsinkomst, som inverkar på sjukdagpenningens storlek, beaktas det lönebelopp, varom pensionsanstalten redan har kännedom. Som lön skall i enlighet härmed vid beräkningen beaktas den pen-

sionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, till vilket tilläggsförmånen hör, dock högst den lön, som motsvarar den i 16 § sjukförsäkringslagen avsedda högsta årsinkomst, som beaktas vid bestämmandet av sjukdagpenningens storlek.

Såsom ovan nämnts är sjukdagpenningens belopp ca 45 procent av den försäkrades inkomst. Beloppet av denna inkomst grundar sig på den senast verkställda beskattningen och således i allmänhet på en äldre uppgift än ovan avsedda pensionsgrundande lön i det senaste arbetsförhållandet. För beaktande av däremellan inträffade förändringar i prisnivån bör sjukdagpenningen, då den beräknas på basen av den pensionsgrundande lönen, bestämmas till 40 procent av sagda lön.

Enligt ovanstående avdrages från invalidpension det belopp, varmed tilläggsförmånen och den på frivillig pensionsanordning grundade APL-pensionen tillsammans med sjukdagpenning motsvarande belopp och övriga pensioner, som särskilt skall uppgivas i villkoren, överstiger de som mål för APL-pensionsskyddet uppställda 60 eller 66 procent av den i 8 § avsedda samordningsgrunden. Såsom sjukdagpenning motsvarande belopp betraktas härvid 40 procent av den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, till vilket tilläggsförmånen hör, dock icke mera än 40 procent av den lön, som motsvarar den i 16 § sjukförsäkringslagen avsedda högsta årsinkomst, vilken skall beaktas. Beloppet av den invalidpension, som skall erläggas, kan uttryckas på följande sätt:

$$\min E^{Pvap} + E^L ; \pi \cdot S' - 0,4 S + 0,4 (S - R)^+ - E_0 ,$$

där

E^{Pvap} = den på frivillig pensionsanordning grundade APL-grundpensionen

E^L = tilläggsförmån sådan den borde utbetalas utan sjukdagpenningssavdrag

π = 0,6 eller 0,66

S' = i 8 § APL avsedd samordningsgrund

S = den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, vartill tilläggsförmånen hör

R = lön, som motsvarar i 16 § sjukförsäkringslagen avsedd högsta årsinkomst, som skall beaktas

E_0 = andra pensioner än APL-pensioner och folkpension, vilka i villkoren särskilt anmälts till beaktande vid bestämmande av tilläggsförmånens storlek

Avdrag från invalidpension, skall, såvida annat ej följer av vad nedan säges, göras för en tid av ett år från pensionens beviljande. För därpå följande tid utbetalas pensionen till fullt belopp oberoende av om pensionstagaren får sjukdagpenning eller ej.

Emedan ett avdrag vore ogrundat i händelse pensionstagaren ej får sjukdagpenning för motsvarande tid, skall pensionsanstalten efter utgången av det ifrågavarande året kontrollera, huruvida pensionstagaren fått sjukdagpenning för sagda tid. Utvisar utredningen, att pensionstagaren under ifrågavarande tid inte alls fått sjukdagpenning eller fått sådan endast periodvis, utbetalar pensionsanstalten till honom ett avdraget motsvarande belopp för varje full kalendermånad, för vilken han ej fått sjukdagpenning. En bestämmelse,

som motsvarar ovan beskrivna förfarande, föreslås som tillägg till försäkringsvillkoren. Förfarandet hindrar naturligtvis inte pensionsanstalt att tidigare enligt prövning begynna utbetala oförminskad pension.

Sjukdagpenning utbetalas endast för tid, då sjukdomen befinner sig i ett akut stadium och den försäkrade är i behov av sjukvård. Då sjukdomstillståndet förändras så att det blir kroniskt, upphör utbetalningen av sjukdagpenningen och beviljas i stället folkpension. Utredes det, att utbetalningen av sjukdagpenningen upphört och att vederbörande person beviljats folkpension på grund av samma sjukdom, lyte eller skada, utelämnar arbetspensionsanstalten avdraget från den tidpunkt, från vilken folkpension beviljats. Pensionsanstalten utför tillika ovan beskrivna justering av tidigare gjort avdrag.

Vid tillämpning av den förbättrade invaliditetsdefinitionen göres från pensionen det interimistiska avdraget, ifall full invalidpension beviljats. Har däremot endast halv pension beviljats, göres ej något avdrag; i sådana fall är pensionstagaren i allmänhet ej berättigad till sjukdagpenning.

ALTERNATIV B

Samordning med beaktande av folkpension motsvarande belopp

I tilläggsförmånssystemet kan pensionens storlek begränsas så, att tilläggsförmånen tillsammans med folkpension ävensom APL- och KAPL-pensioner och sådana på arbetsförhållanden grundade andra pensioner, som av arbetsgivare anmäles till beaktande, utgör högst 60 eller 66 procent av arbetstagarens högsta pensionsgrundande lön. Har sådan begränsning gjorts och beaktas såsom folkpension i 8 § APL avsett, folkpension motsvarande belopp (vilket beaktas vare sig arbets-

tagaren i själva verket får folkpension eller ej) kan denna samordning i allmänhet betraktas som tillräcklig även beträffande sjukdagpenning. Härvid kommer man nämligen sällan och endast i de fall, där försörjartillägg utbetalas, därhän, att den totala förmånen inklusive sjukdagpenningen överstiger lönens belopp och även då är det överskjutande beloppet relativt obetydligt. Konstateras må även, att då småningom de med APL-minimivillkoren överensstämmande pensionerna uppnår normal nivå, blir tilläggsförmånernas andel av det totala pensionsskyddet mindre och ovan berörda överskjutningar ännu sällsyntare än förut.

I detta förslag har ej undersökts frågan, huru samordning med sjukdagpenning borde ske då pensionen uteslutande grundar sig på fribrev. Bestämmelserna härom bör ingå i villkoren rörande fribrev för tilläggsförmåner.

Frågan om fördelningen av sjukdagpenningsavdragen på pensioner, för vilka olika pensionsanstalter ansvarar, hänförs sig till grunderna för pensionsskyddet och har lämnats utanför detta förslag.